

Foreningen til **U**dvikling af **A**lderdommens **M**uligheder
- en forening for de uprøvede ideer og projekter

Minuttyranni skal væk
Brev til rådmanden
Referater af FUAM-møder

Når ældre får fingrene i tasterne, sker der noget
Aktuelle noter

1
27. årgang
Marts 2007

Bestyrelse

Knud Ramian	8627 4042
Tove Holm (sekretær)	8617 9065
Søren-Peter Pedersen (kasserer)	8613 4788
Traute Larsen	8615 5917
Klara Juul-Madsen	8625 6049
Kirsten Trollegaard Jørgensen	8636 2511
Irma Magnussen	8625 9804

Suppleanter:

Birthe Grønhøj	8652 3224
Børge Helmer	8627 2900

Redaktør

Traute Larsen, Duevej 17, 8210 Århus V
Tlf.: 8615 5917 E-mail: traute@mobilixnet.dk

Layout og sats:
Børge Helmer, Storchøjvej 16, 8320 Mårslet
Tlf.: 8627 2900 E-mail: bh@borge-helmer.dk

Sidste frist for stof til Nyhedsbrev nr. 2/2007:
1. august 2007

Læs i dette nummer

Leder: Minuttyranni skal væk	3
FUAMs brev til rådmand Dorthe Laustsen	4
Når ældre får fingrene i tasterne, sker der noget!	8
Vores værdimåler er penge og ikke livskvalitet	10
Erindringer skrevet med munterhed og livsvisdom	11
Tre fagforbund spiller ud med velfærdsplan	14
Hvor skal Ældreplejen skaffe personalet fra?	15
Lægemedler, naturlægemedler og kosttilskud	16
Referat af FUAM-mødet den 10. januar 2007	22
Referat af Generalforsamling i FUAM.	22
Kommende møder	27

Minuttyranni skal væk

Arbejdsglæde, god løn og påskønnelse skal ind

Hjemmehjælperne og sosuhjælperne arbejder selvstændigt ude i hjemmene og har en god fornemmelse for, hvad den enkelte beboer har behov for og ønsker hjælp til.

At der ligger et visitations blad, hvor den hjælp, der er tildelt den enkelte, er pindet ud til minutter, må være en vejledning og grundlaget for, at der kan tildeles hjælp. Men så må det også stoppe her, og det menneske, som lukker en hjælper ind, må også have indflydelse på, hvad der skal ske i eget hjem.

At tilrettelægge sit arbejde og have indflydelse på egen arbejdssituation vejer højt, når arbejdsglæde og tilfredshed diskuteres. Mange vælger at arbejde med gamle mennesker, fordi de kan lide det, og de må understøttes i deres arbejde både fysisk og psykisk, så de kan beholde glæden ved arbejdet. Efterhånden er der kommet forståelse for fysiske arbejdsforhold, men der arbejdes stadig i rum med for mange tunge møbler og tæpper, og der traves på mange trapper. Det kan ikke være anderledes, når folk bor længst muligt i eget hjem og bliver fanget der til sidst. Der er ventetider på en beskyttet bolig og plejebolig.

Det psykiske arbejdsmiljø halter bag efter, når tidsplanerne kører så stramt, at den ene efter den anden bukker under og sygemelder sig for kortere eller længere tid eller søger væk fra faget. Kontrol dræber glæden ved at hjælpe andre. Tiden skal bruges til omsorg ikke til kontrol. Hjemmehjælperen kommer fast i hjemmene og bliver efterhånden kendt med den enkelte og fortrolig med, hvad beboeren ønsker, og så må der være plads til, at hjemmehjælperen kan flytte rundt på opgaverne i løbet af en dag, når der skønnes at være behov for andre ting.

Den indsats, hjemmehjælperne og sosuhjælperne udfører hver eneste dag hele året, er en af de vigtigste opgaver i samfundet. Personalet skal lønnes og respekteres, det fortjener de. Hjemmehjælperne er ofte beboerens livline til samfundet. Arbejdet bliver påskønnet af de gamle selv og deres familie, viser mange undersøgelser. Derfor må personalet understøttes på enhver måde. At kunne overkomme sit arbejde og blive påskønnet har vi alle brug for. Så giv dem dog en ordentlig løn og gode arbejdsforhold.

TL

FUAMs brev til rådmand Dorthe Laustsen

Rådmand, 1. viceborgmester
Dorthe Laustsen (F)
Sundhed og Omsorg
Rådhuset
8100 Århus C

15. februar 2007

Kære Dorthe Laustsen!

FUAM har i løbet af et års tid diskuteret Århus kommunes værdier. Vi har forholdt os kritisk til anvendelsen af værdibegreberne, der skrumpede ind fra 7 trompetstød til 3. Kan man ville værdier – uden at det koster noget? Hvad skal man med ord, der ikke kan måles på? Vi synes ikke, det virkede helt troværdigt. Derfor valgte vi at gå lidt mere i dybden.

Vi har haft Århus Kommune til at præsentere Værdispillet for os og har prøvet det på egen krop. Vi fandt, at Værdispillet også gav os som borgere væsentlige diskussioner. Vi besluttede derfor at undersøge, hvad vi som borgere ville lægge i de tre værdier. Det skete på tre møder i oktober, november og januar måned. Vi har ikke søgt at nå 'hele vejen' rundt, men har taget udgangspunkt i de vigtigste erfaringer, som vi hver for sig bragte med os.

Efter vores møder kan vi komme med følgende konklusioner

1. Værdispillet er for vigtigt til kun at blive anvendt af personalet i Århus Kommune, men må løbende inddrage borgerne i drøftelsen af dilemmaerne. FUAM's måde egner sig. Værdierne er kun ord, det afgørende er, hvordan dilemmaerne forvaltes i praksis. Derfor er dilemmaerne vigtigere end værdierne.
2. Kommunens troværdighed står på spil i det yderste led i mødet med borgeren. Det er omsorgspersonalet, der bærer troværdigheden i hverdagen – ikke f.eks. en fjern visitorator. Omsorgspersonalets omgang med troværdighedsdilemmaerne er derfor vigtig.
3. Respekt handler om måden, man omgås på. Ikke formalia som du's eller De's. I centrum af respektoplevelsen står oplevelsen af at føle sig forstået. Det stiller krav til personalets omhu i dialogen, men det kan læres.
4. Engagementsdiskussionen viste, at borgerne ikke uden videre har nogen fælles opfattelse af værdierne. De er altså individuelle. Derfor får de kun mening i samspillet med den enkelte borger, og derfor er personalets muligheder for at undersøge, inddrage og følge borgerens værdier i hverdagen afgørende for oplevelsen af engagement. De rammer kan politikerne sikre.

Resultaterne kan læses i FUAM's nyhedsbreve (www.fuam.dk), og i det medfølgende notat gør vi status. Det er ikke resultatet af repræsentative undersøgelser, men resultatet af almindelige, tænksomme menneskers bearbejdning af deres konkrete erfaringer med Århus kommune.

Vi håber, du finder konklusionerne interessante, for det gør vi. Vi står naturligvis til rådighed med yderligere inspiration.

Med venlig hilsen
På FUAM's vegne
(sign. Tove Holm)

Notat til brevet

Troværdighed, respekt og engagement

Århus kommunes værdier set gennem FUAM's briller. Foreningen til Udvikling af Alderdommens Muligheder har drøftet, hvad borgerne lægger i disse værdier. På alle møderne om værdierne har vi taget udgangspunkt i og drøftet den enkeltes erfaringer. De udsagn der gives i det følgende er altså individuelle udsagn, som deltagerne til sidst har vurderet efter, hvilken betydning de tillægger dem.

Dette er altså FUAM's bidrag til debatten.

Erfaringerne med værdispillet

Værdispillet sætter vigtige diskussioner i gang. Det er alt for godt til kun at blive anvendt i forhold til personalet. Det er lige så vigtigt for borgerne at forholde sig til de dilemmaer, der kan opstå i samarbejdet.

Der må findes en form, hvor man kan invitere borgerne til at deltage. FUAM's diskussioner viser, at en sådan form findes.

Hvad vil vi gerne kunne tro på, forstået som stole på? Omsorgspersonalet er det vigtigste

På mødet i oktober drøftede vi, hvis troværdighed, der var afgørende

Troværdighed	%
Omsorgspersonale	53
Politikere og råd	20
Lægerne	13
Pårørende	13

Omsorgspersonalets troværdighed er vigtigere end andre gruppers troværdighed.

Omsorgspersonalet kom ind på en klar første plads. Langt længere nede kom politiker læger og pårørende.

Hvilken form for respekt kan vi ønske?

Om at føle sig forstået!

På november måneds møde stillede vi spørgsmålet Hvilken form for respekt kan vi ønske?

Det gav anledning til en række uddybende personlige stikord.

Respekt	%
Indføling	42
Gensidighed	21
Øjenhøjde	17
Fordumsfrihed	17
Kulturforskellighed	4

De handler alle om måden, man bliver mødt af omsorgspersonalet på.

Når indføling kommer så højt hænger det sammen med, at respekt, når den udøves, resulterer i, at borgeren føler sig forstået.

Konkret handlede det også om helt elementær hensyntagen som at kunne tale, så den gamle kan følge med (højt, langsomt og tydeligt).

Resultatet skal, som stikordene antyder, resultere i en oplevelse af dialog. Debatten handlede om personalets uddannelse - også i kommunikation

Hvordan skabes engagement? Om at interessere sig for borgeren som menneske og have frihed til at demonstrere det i handling

Januar måneds møde skulle skaffe svar på spørgsmålet: Hvordan skabes engagement?

Der blev lagt ud med et spontant udbrud fra en af deltagerne: Engagement kræver en målsætning: Engagement i hvad?

Det nytter ikke bare at gøre tingene for folk, hvis de har et ønske om at klare sig selv. Hjemmehjælp og genoptræning er ikke to adskilte størrelser, men skal hænge sammen. For en visitator må det ikke kun dreje sig om billig hjælp. Skal hjælpen have værdi, må den også indeholde hjælp til selvhjælp og til sundhedsfremme, også psykisk.

Værdi har det,

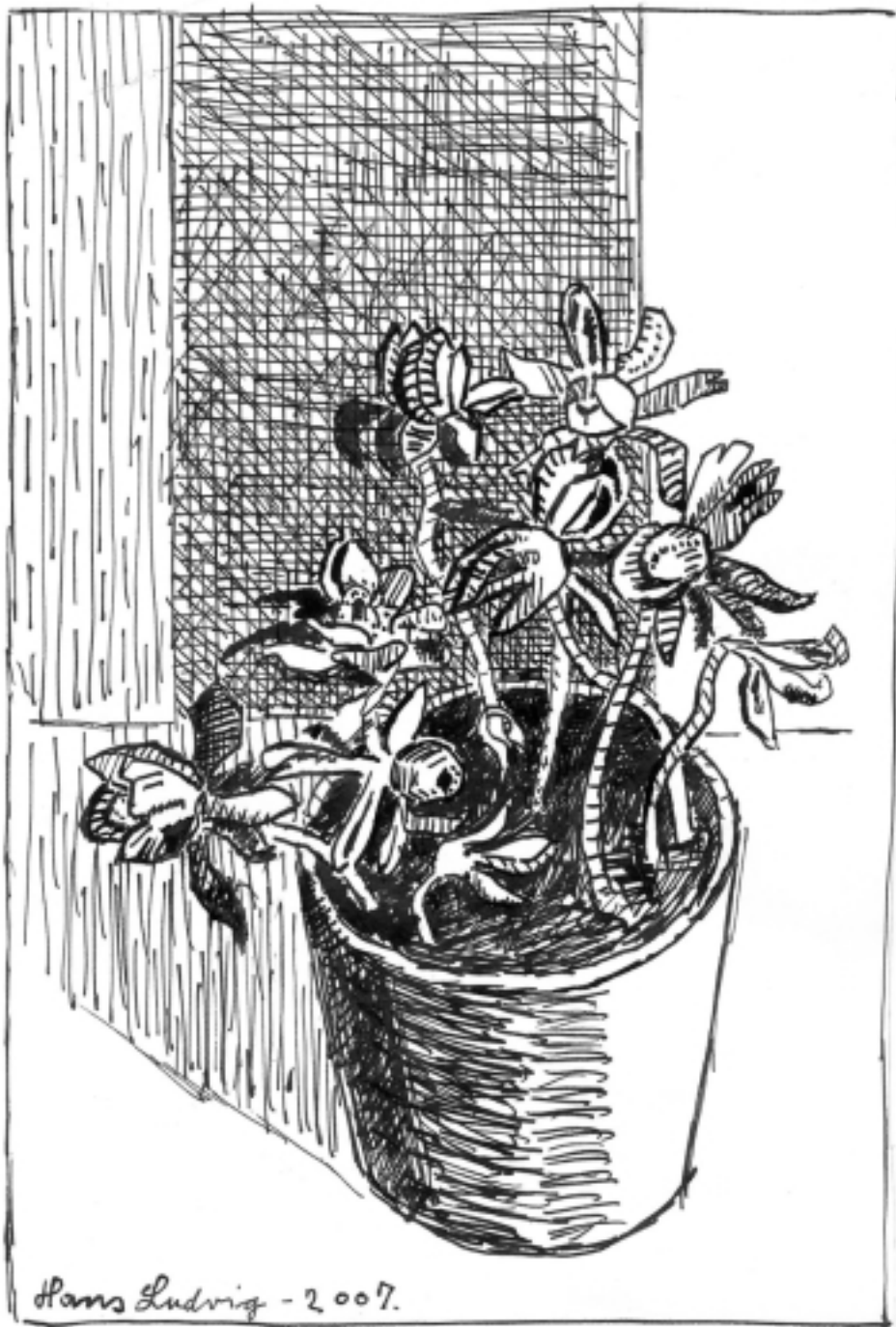
1. Når hjælperen sætter sig ned og taler med mig.
2. Når hjælperen støtter mig i at nå mine mål.
3. Når hjælperen støtter mig i det, der er livskvalitet for mig.
4. Når jeg inddrages i anvendelsen af den tid, der er til rådighed.
5. Når hjælperen tager bestik af situationen og indretter indsatsen efter det.
6. Når man også kan yde hjælp uopfordret!

Det vigtigste ved engagement er at kunne vise interesse for mig som menneske

Vi havde en hed diskussion, om det nyttede at fremkomme med den slags ønsker, når det stod lysende klart, at man ikke havde en jordisk chance for at få dem opfyldt.

Hjælperen må altså have frihed til at tage individuelle og aktuelle hensyn. Hvis hjælperen kun tør gøre det, der står i ordrebogen, forsvinder mulighederne for at vise engagement.

Knud Ramian

Når ældre får fingrene i tasterne, sker der noget!

E-mail, chatrum, hente viden og inspiration, netbank, slægtsforskning

Et større forskningsprojekt om ældres brug af informationsteknologien(IT) har aflivet den fordom, at ældre ikke har noget at bruge informationsteknologien til.

Allerede i slutningen af 90'erne viste en undersøgelse, at ældre generelt ikke er bange for at bruge ny teknologi som tekst-tv, telefon med tast-selv funktioner og mobiltelefoner, mens kun en mindre del havde computere, og en endnu mindre del brugte internettet endside vidste, hvad det er. Regeringen afsatte en sum penge til et kombineret udviklings- og forskningsprogram: Ældres brug af IT. Her ville man undersøge mulighederne for at udvikle metoder for nye anvendelser af IT, som sigter mod at forbedre ældres situation og livsvilkår og også udvikle pædagogiske metoder til opbygning af IT-kompetencer blandt ældre. Ældre er her alle personer over 60 år.

Der blev udvalgt projekter af vidt forskellige karakterer og seks af disse er senere blevet fulgt op og evalueret. Det viste sig, at 50 % af dem, der meldte sig til de seks projekter, begrundede det med, at de var nysgerrige og ville se, om der var noget at bruge IT til. Hvordan de ældre brugte IT var meget styret af deres personlige

interesser. At maile med børnebørn og børn i udlandet er en god fællesnævner for mange projektdeltagere. Tekstbehandling til at udforme fest-sange, skrive erindringer og bruge regneark til at udarbejde sine regnskaber på computeren nævnes sammen med netbank. Nogle har kastet sig over slægtsforskning, og andre har udfoldet store kreative evner for at opbygge netværk om fælles interesser og udvide deres horisont. At finde andre personer med samme sygdom og danne netværk på tværs af alder og landegrænser. Rigtig mange bruger Danmarks Radios hjemmeside til at finde viden og information. Der er flere eksempler på deltagere, som har dygtiggjort sig, så de kan redigere hjemmesider for deres forening. Det er i høj grad lysten, der driver værket, og deltagernes egne interesser har været drivkraften.

Traute Larsen

Reference:

Birgit Jæger i Gerontologi 2006, nr.4, udgivet af Gerontologisk Selskab.

Litteraturhvisning:

Birgit Jæger: Ældre tæmmer teknologien – og bliver borgere i informationssamfundet. Forlaget Samfundslitteratur: 2005

Gammel og/eller ensom

Ensomhed rammer ældre lidt hyppigere end andre aldersgrupper. Ensomheden er størst blandt personer, der bor i etageejendomme, bor til leje eller på plejehjem, bor alene, ikke er gift og er socialt svage.

En undersøgelse udgivet af Videnscenter på Ældreområdet afdækker, hvilke grupper der rammes af ensomhed. Konklusionerne bygger på Ældredatabasen, som består af interviews, der er foretaget over en årrække med personer fra starten af 50-års alderen, til de er omkring 80 år.

Undersøgelsen er suppleret med en række dybdegående interviews med et mindre antal ensomme i forskellige typer af boliger. Eva Bonde Nielsen og Merete Platz har foretaget undersøgelsen og uddyber, at ensomheden er størst blandt personer, der har hjemmehjælp, har dårlig førlighed, og hvor ægtefællen er død inden for de seneste fem år, og hvor de ikke har nogen at tale med om personlige problemer.

Ensomme gamle mennesker er bekymrede, nedtrykte og bange for bestemte ting og føler, de har et dårligt helbred og føler sig sjældent veloplagte. De 6 %, der angiver, at de føler sig ensomme på et bestemt tidspunkt, er ikke nødvendigvis ensomme i en periode over fem år. 9 % forlader ensomheden og 9 % kommer ind i ensomheden i løbet af de fem år, mens kun 1 % angiver, at de vedbliver at være uønsket alene, flest heraf er de ældste i gruppen.

Ensomheden begrundes i savn. Det er oftest ægtefællen, men kan også være savnet af respekt og forståelse. Et fysisk dårligt helbred kan forstærke følelsen af at være ensom og kan være med til at fastholde nogle i ensomhed, fordi de ikke kan opretholde tidligere sociale relationer og aktiviteter eller søge nye. En forudsætning for at undgå at være uønsket alene er, at der findes mennesker, man ønsker at være sammen med, og som man faktisk er sammen med; det er spørgsmålet, som undersøgelsen forsøger at give svar på.

TL

Kilde:

Seniorforsker Eva Bonde Nielsen
i Gerontologi 2006, nr.4. Dansk Gerontologisk Selskab.

Eva Bonde Nielsen og Merete Platz:
Portrætter af gamle ensomme – gør boligen en forskel?
Videnscenter på Ældreområdet, 2006.

Vores værdimåler er penge og ikke livskvalitet

Glæden ved at kunne

”Velfærdssamfundet” kalder vi de kår, danskerne lever i. Med et langt liv og en hurtig udvikling ser jeg et samfund, hvor velstand er for de mange, men hvor velfærd er betinget af at kunne varetage sin egen tilværelse. Det at ville og kunne klare sin egen hverdag ved egen indsats er en stor tilfredsstillelse. Og dog kan det kun se ud, som om vi har tabt grundlaget: Glæden ved at kunne.

Jeg ser, at vores værdimåler er penge og ikke livskvalitet. Kravene til det liv, som skal leves, ændres hurtigere og hurtigere. Er vi raske, rørige og velfungerende er der vide grænser for vore udfoldelser.

Vi er borgere i et demokrati opstået på baggrund af et menneskesyn, hvor der skal være plads til, at også syge og svage gamle får del i den opnåede velfærd. Med fuld fart frem (minuttyrani) ser vi ikke, at det har sin pris. Børn, gamle og syge fungerer langsomt! Det kan betale sig at gøre ting for dem i stedet for med dem. Jeg tror, det er en fejl, der betales for på anden vis. Ved at man på et tidligt tidspunkt fratages glæden ved at være i stand til

at løse opgaver, lægges begyndelsen til, at der opstår forventninger, andre bør indfri. Vores samfund har udviklet sig til, at den enkelte ofte sidder fast i problemer. Noget, der måske ikke havde været tilfældet, hvis der tidligere i livet var givet mulighed for og hjælp til at udvikle sig – i takt med løsning af opgaver, der på forskellige tidspunkter opstod.

Selv har jeg lært, at problemer blokerer, men at opgaver kræver, at tanker sættes i gang for at løse dem. Det forhindrer mig ikke i til tider at finde opgaver uløselige uden andres hjælp, men forud er egne modeller brugt. ”Viljen til at ville fostrer evnen til at kunne” er et citat, jeg bruger. I stedet for, at alle skal behandles ens i de ”kasser”, samfundet har anbragt os i på grund af alder, kunne man yde hjælp individuelt både til børn, gamle og syge, så den enkelte kan få lov til at bruge egne evner til at leve så selvstændigt, som det er muligt, når man nu engang skal have lidt hjælp til særlige opgaver. Det bliver velfærd, når man tager ansvar for sin egen tilværelse.

Klara Juul-Madsen

Erindringer skrevet med munterhed og livsvisdom

Anna Sophie Seidelin var 80 år, da hun havde færdigskrevet sine erindringer "Barndommen – de lange år". Fire år senere blev hun færdig med: "De unge år".

De to erindringsbøger er berigende læsning, fordi oplevelserne er så intenst oplevet og skildret, og samtidig er den voksne og gamle Anna Sophie Seidelin til stede i stoffet og gør sine bemærkninger ud fra sin livsvisdom og humor. Samtidig fornemmer man fortællersken i den sproglige rytme og kan nyde sproget, hvor hun inddrager alle sanserne, så man både ser, føler, lugter og smager, når hun fortæller om dagligdagens tildragelser og alle de mennesker, som havde deres gang i barndomshjemmet.

Anna Sophie Seidelin var præstekone i Knebel og var kendt for at kunne fortælle historier. Det foregik i forsamlingshuse, præstegårde, højskoler, biblioteker og skoler samt senere også i Danmarks Radio og TV. Selv kaldte hun det sine "mundtligheder", når hun genfortalte Kristin Lavrentsdatter, Shakespeare, Dostojevskij, Jakob Knudsen og også Bibelhistorier fra især Mosebøgerne. Hun kunne tryllebinde en forsamling i mange timer og fortsætte aften efter aften. Rekorden siges at være fire timer på en aften. At hun drog ud i forsamlingshusene var hendes bidrag til hushold-

ningen, da præsteparret havde en børneflokk på seks og store medicinudgifter til den kroniske sygdom, Paul Seidelin led af. De havde simpelthen brug for flere indtægter.

Hun har skrevet sine erindringer, så de er en del af familiens historie, hvor hun portrætterer faderen, moderen samt deres forældre og familie. Undervejs indflettes et udsagn fra en oldemor, hun er opkaldt efter. Når hun fortæller om den årlige ferie på Ærø, har hun farbror Niels med som en person i familien, selv om han var død, og hun aldrig har truffet ham. Han var en legende i familien, og der stod et portræt af ham på bedstemoderens sybord, så han hører med i fortællingerne fra Ærø.

Faderen, Hans Drejøe portrætteres indirekte, når hun skriver om træfferne, som er de personer, der kommer hver dag i træffetiden og ofte også udenfor træffetiden. Deres ærinde og faderens virke som sognepræst i et fattigt sogn med mange unge mennesker og mange arbejdsløse, hans travlhed og træthed i tiden med den spanske syge, hvor der var begravelser hver eftermiddag og megen fortvivelse, viser faderens format ude og hjemme. Det var fra omkring slutningen af første verdenskrig frem til 1923.

Moderen, Karen Margrethe Drejøe født Colding med det smukke kobberøde hår holder sammen på fami-

lien og laver mad for små penge. Hun bliver levende og nærværende for læseren, når der fortælles, hvordan hun læser højt og synger med børnene, og tager imod alle høj som lav ved spisebordet, hvorfra ingen er gået sulten bort. De iagttagelser, Anna Sophie gør som stor pige og senere ræsonnerer sig frem til som voksen og skriver om i sin alderdom, fortættes til intens skildring, der maler med farverige ord og inddrager hele sanseapparatet. Hun skildrer, hvordan moderen strækker margarinen, det sker ved, at hun ælter margarinen med kogt hvedejævning og farver den med små farveblærer, inden den smøres pænt på rugbrød skåret i tynde skiver og anrettes fint på det fine københavnske porcelæn som traktement til aftenkaffen, når menighedsrådet holder møde i hjemmet. Der bliver holdt mange møder om en ny kirke, der skal bygges for de 25-ører, der er samlet ind gennem 12-15 år. Faderen går forrest, for man kan ikke bede fattige mennesker om 25-ører uden selv at lægge en i indsamlingsbøssen.

Skolegangen og især den lange skolevej er ikke opmuntrende for Anna Sophie, men hun lærer lynhurtigt at læse og lægger grunden til den læselyst og det store repertoire af klassiske bøger, hun senere genfortæller. Hun trives bedst hjemme i lejligheden hos forældrene og sin lillesøster Nina.

Lejligheden er skildret med både barnets og den voksnes øjne, en lejlighed med små stuer med træk og fugt, så de bliver syge hver vinter, og lillesøsteren får lungebetændelse med tilhørende krise. Dog er lejligheden bedre end den de fleste har i sognet,

hævder faderen, når den bliver kritiseret af moderens familie. At lejligheden bliver holdt rent, overbevises man om ved skildringen af den årlige hovedrengøring, som må til, når fyringssæsonen ophører, og alt skal renses og pudses. Alle fryser og skutter sig og der lugter gennemtrængende af brun sæbe, naftalin og fernis, men sådan skal det være, inden der kan tænkes på sommer og sommerferie.

Faderen bliver senere præst og stiftsprovst i Nykøbing Falster, og der følger andre år efter med god plads, smukke stuer og en dejlig have. Her flytter bedstefaderen fra Ærø ind på prøve, og Anna Sophie skildrer forældrenes forberedelser, hvor han får deres soveværelse og der bliver tapetseret og ferniseret, inden han bliver hentet. Bedstefaderen virker dog pludselig noget senil de første måneder og ryster og spilder. En dag spørger han sin svigerdatter, om hun tror, hun kan have ham boende fast. Da det bliver bekræftet, aflægges han alle de senile vaner og indrømmer senere, at han måtte finde ud af, om han kunne være der, hvis han blev rigtig gammel. Familien nyder at have bedstefaderen om sig og er stolte af ham, fortæller Anna Sophie Seidelin.

I sit andet erindringsbind "De unge år", fortæller Anna Sophie Seidelin om gymnasieårene og sin glæde ved bøger. Hun får en lang sygdomsperiode og må gå et år om inden hun bliver student med udmærkelse. Så følger skildring af otte studieår i København, hvor hun læser tysk og musik og også tilegner sig oldgræsk og overvejer at have teologi som bifag. Gennem alle studieårene har hun et fint venskab

med Paul Seidelin, og de beslutter pludselig at gifte sig – hvilket overrasker Anna Sophie Seidelin, men slet ikke omgivelserne, der nok så, hvor det bar hen, skriver Anna Sophie Seidelin. De gifter sig og bosætter sig i Knebel Præstegård, hvor der vokser et helt kulturcentrum op omkring det virksomme præstepar. Paul Seidelin underviste på universitetet i Århus og oversatte det nye testamente sammen med Anna Sophie Seidelin, der lærte sig aramæisk, hebraisk og arabisk med henblik på oversættelsesarbejdet. Siden udgav hun Ungdommens Billedbibel med stof både fra Det gamle og nye testamente. Da Poul Seidelin pensioneres som præst, flytter parret til Ærø og bor i bedsteforældrenes hus, hvor de arbejder videre med deres bibeloversættelser og hun med sine genfortællinger af bibelen og nu også til sidst erindringsstoffet.

Anna Sophie Seidelin har tidligere i kronikker og essays og i bidrag til forskellige antologier fortalt om sit syn på ægteskab, sin barndoms ferier på Ærø og barndommens jul på Amagerbrogade. Men også om det chok, hun fik, da hun læste Georg Brandes: Sagnet om Jesus. Hun tabte sin barnetro – men siden erobrede hun sig en voksentro og skrev egenhændigt et opponerende brev til Georg Brandes uden at betro sig til sin far og mor. Alt det stof, hun tidligere har øst af, har hun endnu engang haft igennem sin smeltedigel og på en fin afklaret måde skrevet sammen i sine erindringer.

Anna Sophie Seidelin har i et interview i 1989 i Politiken udtalt sig om

sin alder, sine skavanker og tanker om døden: Hun fortæller om bedsteforældrenes død og begravelser. Det er hendes erfaring fra den tidligste barndom, at der til en begravelse hører en vist festligholdelse efter selve højtideligheden gerne med suppe, steg og kage. Hun mener, at festen er god mentalhygiejne især for børn. Sådant har hun oplevet bedsteforældrenes begravelser og sådan fortsatte ægteparret Seidelin med forældrenes begravelse og videre, og hun vil gerne have, at der skal være et stort og godt skrald, når hun selv skal begraves, siger hun og håber at nå at samle sammen til det. Vist er jeg da bange for døden, siger hun, men det er fordi jeg elsker jorden og de mennesker, der er på den, at døden bliver en fjende, men den skræmmer ikke.

”Jeg forbinder alder med reduktion, for i vores alder er der jo ingen ære omkring at være gammel. Og det savner gamle mennesker”, siger Anna Sophie Seidelin. Hun er uden glæde vidende om den reduktion, der kommer af, at man ældes. Pludselig kan hun, der altid har været stærk, ikke mere løfte de svære døre af karmene, og siden sker der mere og mere, som man bare må acceptere. Hun synes ikke, det er en pragtfuld tilstand at blive gammel, fordi bekymringerne går på de mange mennesker, som der efterhånden er i familien. De er meget, meget vigtigere end hendes eget liv. Men min personlighed volder mig ingen problemer mere, siger hun, fordi det desværre er, som det er blevet. Og der er ikke noget at gøre ved det. Og dermed er jeg ophørt med at være mit eget problem, siger hun. Hun ved,

at defekterne lurder i den tredje alder og gør sig enorm umage for at huske, for man vil jo gerne fungere i sin sammenhæng så længe som muligt. Der kan være et fysisk problem, hvis jeg ikke kan blive i huset her, men vi må se ad og håbe det bedste. Jeg ved

om mig selv, siger hun, at jeg heldigvis vil være glimrende til at bo på en institution. Fordi jeg ta'r alting til efterretning. Jeg håber naturligvis, at det varer længe og at jeg ikke bliver nødt til det. Jeg vil helst være mig selv og bo herhjemme.

Anna Sophie Seidelin:1913-1998. Paul Seidelin: 1906-1981

Litteraturhenvielse:

Anna Sophie Seidelin: Barndommen – de lange år, Sesam 1993 og Ungdommens År, 1997.

Anne Wolden-Ræthinge: På isflagen. Aschehoug 1995.

17 Ninka-portrætter om livserfaring og alderdom. (tidligere bragt i Politiken)

Traute Larsen

Videnscenter på Ældreområdet: Aktuelle Noter nr. 3

Tre fagforbund spiller ud med velfærdsplan

FOA, BUPL og Danmarks Lærerforening, hvis 300.000 medlemmer beskæftiger sig med ældre samt børn i daginstitutioner og i skole, har i fællesskab udarbejdet debatpjecen "Vilje til Velfærd", der bl.a. er et opgør med mistilliden til de offentligt ansatte og et forsøg på at skaffe flere hænder til den offentlige sektor.

De tre fagforbund har følgende bud på forbedringer:

Attraktive løn og arbejdsvilkår, der skal fastholde de nuværende medarbejdere og gøre rekrutteringen lettere. Bedre arbejdsmiljø, der bl.a. skal nedbringe sygefraværet på i gennemsnit 16 dage om året. Forebyggelse af stress – hver femte medarbejder har

været sygemeldt pga. stress eller stressrelaterede sygdomme. Gode og attraktive uddannelser samt bedre kompetenceudvikling for medarbejderne, der skal sikre et kvalitetsløft. Deltidsansatte skal have mulighed for fuldtidsarbejde – en FOA-undersøgelse har vist, at hvert fjerde deltidsansatte medlem ønsker at komme på fuld tid – samt seniorordninger og bedre integration.

Men der skal også flere penge på bordet. FOA's formand, Dennis Kristensen, siger: "Hvis vi skal løse udfordringerne, skal vi tilbage til en genopretningsperiode med en vækst, der svarer til den private velstand og den private sektors – ellers strammer vi garnet og kvæler barnet".

sluttes på side 21

Hvor skal Ældreplejen skaffe personalet fra?

De bedst uddannede forlader jobbet

Det er nogle af de spørgsmål, Alderens Nye Sider 2006, nr.4 beskæftiger sig med i temanummeret: Varme hænder.

Det drejer sig nu ikke alene om varme hænder, men også om et varmt hoved og et varmt hjerte. Der gøres kort rede for de planer, regeringen har skitseret i pjecen: "På vej mod en kvalitetsreform". Derefter peger forskellige fagfolk på de opgaver, ældresektoren står over for. *Dennis Kristensen*, formand for FOA (Fagforeningen for Offentlig Ansatte) peger på den kendsgerning, at der skal rekrutteres 10.000 flere ansatte i ældresektoren de næste 10 år. Problemerne i faget er uddannelsen, arbejdet og lønnen. De nye skulle helst fastholdes, og der kan kvalitetsreformen måske gøre en forskel. Der er et højt aldersgennemsnit blandt de ansatte, så der vil også blive

en større udskiftning blandt de ansatte på grund af nedslidning og af naturlig afgang. Arbejdet skal gøres mere attraktivt. Der er 80.000 beskæftigede i ældreplejen organiseret i (FOA).

Sosuassistenterne med de høje jobforventninger skuffes af de manglende udviklingsmuligheder i arbejdet og forlader det igen, påpeger cand.psych. *Vilhelm Borg*, seniorforsker på Arbejds miljøinstituttet. Kommunen skal sætte udviklende arbejde i gang omkring forebyggelse og rehabilitering, og det kan også økonomisk betale sig, peger han på. Sygefraværet er højt mange steder i sundhedssektoren. Der er problemer med arbejdsbelastninger, udbrændthed og den lave prestige ved omsorgsarbejdet, hvilket lønnen også viser.

TL

Temanummeret er skrevet af Anne Brockenhuus-Schack

Alderens nye sider udgives af Videnscenter på Ældreområdet. Dette nummer er det sidste på papir, fremover må man ind på Videnscentrets hjemmeside for at finde nogle længere artikler/temaer, som kan downloades gratis. Men der vil dog komme et større blad en til to gange årligt.

Aktiviteten med udgivelse af Aktuelle Noter fortsætter og er udbygget med selvstændige noteudsendelser om Demens, Forebyggelse og ForskningsNyt.

Se www.aeldreviden.dk

Lægemidler, naturlægemidler og kosttilskud

Hvad er forskellen?

Vi har nok alle hørt om naturmedicin eller kosttilskud, der skulle lindre forkølelse, smerter ved gigt, hjælpe til en bedre søvn, bedre fordøjelse eller noget helt andet.

Man overvejer måske at prøve det anbefalede og tænker, det kan da aldrig skade at prøve. Ældreforums nyeste pjese "*Ældre & naturmedicin*" oplyser, at en fjerdedel af alle pensionister og efterlønnere i år 2000 anvendte en eller anden slags naturmedicin.

"*Ældre & naturmedicin*" giver informationer om de forskelle, der er på de egentlige lægemidler, naturlægemidler og kosttilskud, og der orienteres i hovedtræk med nogle eksempler på kendt naturmedicin som perikon, hvidtjørn og hvidløg. Ofte er naturmedicin ikke testet ved godkendte forsøg med de såkaldte blindtest.

Der anføres, at mange ældre i forvejen får medicin, og derfor er det nødvendigt altid at afstemme naturmedicin og kosttilskud til medicinen for at undgå uønskede bivirkninger. Det kaldes interaktion, hvis ét middel svækker eller forstærker virkningen af et andet middel.

Naturlægemidler skal godkendes af lægemiddelstyrelsen med hensyn til

kvalitet, sikkerhed og virkning. Det er ofte svært at henvise til kontrollerede forsøg, fordi disse ikke er foregået efter de anerkendte metoder, og ny forskning kan føje nye resultater til. Videns- og Forskningscenter for Alternativ Behandling (www.vifab.dk) oplyser på sin hjemmeside om forskning i naturmedicin.

Bogen giver en anvisning på, hvordan man kan kende forskel på naturlægemidler og kosttilskud ved at læse på etiketterne. Der er bestemte krav til mærkningen: Godkendt naturmedicin skal have påtrykt et MT-nummer på etiketten. Stærke vitaminer og mineraler skal også have tydelig mærkning og MT-nummer påført. Det er vigtigt at kunne skelne mellem almindelige vitaminer og mineraler og de stærke produkter.

Bogen har en liste med kendt og brugt naturmedicin som fiskeolie, ginkgo bilbao, ginseng, hestekastanje, ingefærrod, valeriane/baldrian m.fl. hvor der angives, hvilke positive egenskaber og evt. interaktion, der kendes fra godkendte forsøg.

Bogen kan ikke bruges som opslagsbog, men oplyser i store træk om, at man skal bruge naturmedicin og kosttilskud med omtanke og huske at oplyse lægen om sit forbrug af hensyn til eventuel interaktion. Der er oplyst en checkliste med 11 punkter fra

Rationel Farmakoterapi med de overvejelser, man kan gøre sig, før man begynder at bruge et produkt. Et af punkterne lyder: Er prisen rimelig sammenlignet med egnede alternativer? *Institut for Rationel Farmakoterapi* under lægemiddelstyrelsen arbejder for at sikre befolkningen den bedst mulige lægemiddelbehandling til den laveste pris.

Der er et overskueligt afsnit om vitaminer og mineraler, hvor der gøres opmærksom på, at man kan få for store doser, hvis man bruger de stærke midler, det gælder for eksempel E-vitaminer og beta-karoten, mens den daglige vitaminpille med almindelige doser ikke er skadelig. I almindelighed behøver sunde og raske ældre mennesker, der spiser sundt og

varieret, ikke at spise vitaminer og mineraler, men hvis man har en lille appetit, kan det være godt at supplere med et kosttilskud af D-vitamin.

Ældre & naturmedicin er udgivet af *ÆldreForum* i 2007 og henvender sig til ældre, deres pårørende og social- og sundhedspersonale med kontakt til de ældre. Den er letlæselig og overskuelig sat op og giver i store træk et overblik. Det er ikke en opslagsbog.

Den kan rekvireres gratis hos *ÆldreForum*,
telefon 6548 4050.
e-mail: aef@aeldreforum.dk

TL

Sund aldring ønskes

Der er brug for nye former for ældreforskning i Danmark i de kommende år for at tilpasse samfundet til de nye demografiske strukturer, skriver professor *Jørn Henrik Petersen*, som er formand for en styregruppe nedsat af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Der er brug for at give ældre nye roller for at undgå alderisme og generationskløfter. Styregruppen har anbefalet at prioritere forskning, der kan fremme sund aldring, og et aldersintegreret arbejdsmarked samt medvirke til at fastholde social sammenhængskraft.

Som et eksempel nævnes forskning i Den ændrede familiestrukturs betydning for den aldrende samfundsfunction. Der nævnes flere andre emner på forskning, der fremmer styregruppens anbefalinger.

Artiklen kan læses i sin helhed i :
Gerontologi 2006, nr.4.

Udgivet af
Dansk Gerontologisk Selskab.

TL

Pia Tafdrups digte

I bogen "Tarkovskijs heste" maler digteren Pia Tafdrup med stærke farver ordbilleder af sine oplevelser og følelser i forbindelse med sin fars demenssygdom, indflytning på plejehjem og død.

Samlingens 50 digte følger den udvikling forfatteren går igennem – fra sorg og erindringer og til erkendelse af sin egen ændrede rolle, som vist i dette udpluk fra et digt: "...om der er gået to timer eller to minutter – er det afgørende, så længe der søges ly i en glasklar erindring fra barndommen? - Om det er mig eller min mor der sidder i stolen, hvad gør det? Om det er min søster eller mig, betyder det noget, når vi har det rart?"

Digtene sætter stærke følelser i gang og giver indsigt i den usikker-

hed, der bliver familiens lod på sidelinien. Et eksempel er familiens følelse af svigt ved at have medvirket til, at faderen er flyttet på plejehjem og ofte søger hjem igen: "...Dagligt sletter vi spor af opbrud, lægger ting på plads igen: bunkevis af tøj, tandbørste, skruetrækker, tommestok .. som om livet kunne vende tilbage til begyndelsen. **Hjem** er, hvor min mor er: Min far er for gammel til at være sig selv. Den nøgne nøgenhed lader sig ikke skjule – vi dækker ham med svigtende hænder."

Digtene beskriver tæt og stærkt episoder i hjemmet, besøg på plejehjemmet og følelser ved faderens død og til han efter døden indtager en plads i forfatterens hjerte "som en ny autoritet efter døden".

"Tarkovskijs heste" af Pia Tafdrup, 2006. 75 sider, pris 150 kr.

Gyldendals Forlag.

Kan bestilles her:

<http://www.gyldendal.dk/webapp/wcs/storeservlet/product+10001+10002+28053+1000>

Videnscenter på Ældreområdet:
Aktuelle Noter nr. 3

Vitaminer og ældning

Får vi for få vitaminer og mineraler, bliver vi for tidligt gamle. Det siger den amerikanske biokemiker og professor ved Berkeley Universitet, Bruce Ames, ifølge Vitalrådet. Han mener,

at der er en klar forbindelse mellem et sådant underskud og kræft, mutationer og ældning. Hvis en celle f.eks. er i en mangeltilstand, vil den vælge at producere energi frem for at reparere de mutationer, der ustandseligt opstår. Mutationer skaber ældning og også kræft.

Kilde: Politiken 27.1.2007.

Oversvømmede enge

Bognyt

Casestudiet i Praksis

Evalueringschef cand.psych. Knud Ramian, udsender en bog på Academia – et forlag i Gyldendal Akademisk. Titel: *Casestudiet i praksis*.

Forlaget skriver i sin præsentation af bogen, der er på 208 sider og koster 220 kr.:

Casestudiet undersøger mennesker, organisationer og processer i deres naturlige omgivelser. Det er en forskningsstrategi, som skaber dybtgående forståelse af de fænomener, der studeres.

Bogen er en indføring i casestudiet og indeholder de spørgsmål, som man skal forholde sig til ved planlægningen af et casestudium. Hvert spørgsmål belyser et nyt aspekt af casestudiets særlige strategi.

Hvad er casestudiets tema og formål?

Hvilke forskningsspørgsmål skal besvares?

Hvilke data kan besvare forskningsspørgsmålene?

Hvordan kommer man fra data til resultater?

Hvordan kommer man fra resultater til konklusioner?

Hvordan gennemføres casestudiet i praksis?

Bogen henvender sig til bachelor- og kandidatstuderende og praktikere så som psykologer, ergoterapeuter, fysioterapeuter, pædagoger og sygeplejersker.

Foreningsbutik i Århus

Frivillighedsrådet har fået en million kr. fra Socialministeriet til oprettelse af foreningsbutik på ældreområdet. Foreningsbutikken har base i Århus i Folkeoplysningens Hus, Vester Allé 8 og har tilknytning til landsdækkende projekt.

Foreningsbutikken skal styrke det frivillige arbejde og projektleder Tina Gerling Knudsen vil fortælle om butikken i FUAM

*Onsdag den 11. april kl. 16.30
i Dagligstuen, Møllestien*

..... fortsat fra side 14

Mens udspillet som helhed er blevet godt modtaget på Christiansborg, er regeringspartierne ikke helt enige i det med pengene. Den konservative socialordfører, Pia Christmas Møller, mener nok der skal flere penge til, men advarer mod i første omgang at fokusere for meget på dette. Men Venstres politiske ordfører, Troels Lund Poulsen, mener, at ønsket om at lade det offentlige følge det private set med Venstres briller er "helt ved siden af".

Fagforbundenes udspil kommer u-middelbart før regeringens tredje temamøde om kvalitetsreformen. Det finder sted på torsdag den 8. februar på Bornholm. Men oplægget skal samtidig bruges som afsæt til en lokal dialog med kommunalbestyrelserne og i forhold til KL, Danske Regioner og Folketinget, som frem til midten af juni skal fastlægge rammerne for de kommende kommunale budgetter.

Også Socialdemokraterne kan tilslutte sig fagforbundenes udspil. Partiets formand, Helle Thorning-Schmidt, har løftet lidt af sløret for sit partis velfærdsplaner. Det går bl.a. på, at de gamle skal have mere end ét ugentligt bad, liggedage skal afskaffes, og det er ikke nok, at hjemmehjælpen reder sengen og støvsuger gulvet. De gamle skal også behandles med respekt og værdighed. Disse ingredienser til det nye S-udspil om "kvalitetsrettigheder" har S-formanden lanceret i Ugebrevet Mandag Morgen. Forslaget minder en del om ideen om "borgernes rettigheder", som den daværende partiformand Svend Auken kom med i 1991.

Den nuværende partiformand bebuder et kundeforhold for borgerne i relation til staten med "håndfaste servicemål, som befolkningen kan kontrollere" og "konkrete målsætninger for, hvad der efter en årrække skal være opfyldt". I oplægget indgår også et opgør med Ny Løn. I stedet foretrækker partiet kollektiv belønning. Kommunerne skal også få lov til at afskaffe frit valg f.eks. den private hjemmehjælp. Udspillet skydes ned af V, K og DF – især er Venstre vred over afvisningen af frit valg - mens SF finder forslagene for bureaukratiske.

Hos de radikale stiller Margrethe Vestager sig positivt til forslaget, men siger også, at S ikke har løst problemet med manglende arbejdskraft eller sikret økonomisk sammenhæng. Hendes parti er ved at lægge sidste hånd på en "tillidsreform", der skal komme til marts. Men allerede nu bebuder partiet ændringer i hjemmehjælpen, hvor medarbejderne ikke længere skal bruge tid på at udfylde blanketter, men bruge tid på omsorg til de ældre. Ansvar for, at tingene bliver lavet ordentligt, skal ligge hos lederen. I stedet skal medarbejderen, lederen og den ældre mødes og aftale, hvad hjemmehjælperen skal lave, og klager skal gå til lederen. Ifølge en undersøgelse fra FOA mener to ud af tre medlemmer, at landets hjemmehjælpere bruger for megen tid på registrering, uden at det gavner de ældre.

Kilder:

TV2 Nyheder 29.1., Børsen, dato 30.1., Information 30.1., 5.2. og 6.2. samt Politiken 5. og 6.2.2007.

Referat af FUAM-mødet den 10 januar 2007

Hvordan skabes engagement?

Tema: En fortsættelse af efterårets tema om Århus kommunes værdisæt, der består af tre søjler: Troværdighed, respekt og engagement.

Dagens emne har vi kaldt: *Hvordan skabes engagement?*

Knud Ramian ledede debatten:

Der blev lagt ud med et spontant udbrud fra en af deltagerne: Engagement kræver mål!

Engagement kan ikke kun handle om fysisk træning, men må også indebære livskvalitet.

For en visitator må det ikke kun dreje sig om billig hjælp. Skal hjælpen have værdi, må den også indeholde hjælp til selvhjælp og til sundhedsfremme, også psykisk.

Det havde vi en god debat om. Den udmøntede sig i en prioriteret række værdier, som efter mødet blev samlet op og sendt til rådkvinden af Knud Ramian. Brevet står på side 4.

Vort håb er, at det må kunne bruges i den videre debat og måske give større livskvalitet til både "hjælperen" og dem, der har brug for hjælpen.

Kirsten Trollegaard

Referat af

Generalforsamling i FUAM

Onsdag den 14. februar 2007 kl. 16.30 – 18.00

i dagligstuen på Lokalcenter Møllestien

*Dagsorden
ifølge vedtægterne*

1. Valg af dirigent

Kirsten Esper-Andersen blev valgt

2. Bestyrelsens beretning

Birthe Grønhøj gav et overblik over årets møder: Der har været afholdt syv møder samt en generalforsamling. Forårets tema for møderne var velfærd, hvor hovedpunkter fra Regeringens Velfærdskommission og Den alternative Velfærdskommissions pjece: "10 skarpe" blev lagt ud til debat.

Fremtidens ældrecentre og velfærd var emne for et par møder, da nogle FUAM medlemmer suppleret med yngre personer dannede en gruppe, som besvarede Århus Kommunes idékonkurrence om Fremtidens Lokalcentre.

Efterårets tema var Århus kommunes værdisæt: Troværdighed, respekt og engagement. Vi begyndte med at spille det nye Værdispil, som Århus kommune har udviklet, og sendt FUAM et eksemplar af. Det gav foruden megen snak og munterhed så meget

stof til eftertanke, at vi synes også brugerne skal have lov at spille det. På tre møder koncentrerede vi os om en af de tre værdier troværdighed, respekt og engagement for at finde ind til, hvad vi forstår og ønsker os som brugere. Lige her op til generalforsamlingen har Knud Ramian formuleret et brev til rådkvinden, som udtrykker de synspunkter, FUAM medlemmerne kom frem til på de tre møder. Alle møder er refereret i bladet. Efter møderne, som slutter kl. 18, bliver de medlemmer, der har tid, for at tale med bestyrelsen og spise aftensmad sammen. Den køber vi i lokalcentrets kantine.

Traute Larsen orienterede om bladet, som modtager årligt tilskud fra Biblioteksstyrelsen. Der kommer tre numre på 28 sider årligt. Stoffet er foruden mødereferaterne orientering om, hvad der sker på ældreområdet med inspiration og oplysninger fra og om bøger og tidsskrifter. Det er Gerontologi, udgivet af Gerontologisk Selskab og Alderens nye sider, udgivet af Videnscenter på Ældreområdet. Det sidste blad bortfalder i den trykte form, og der må fremover hentes mere stof på nettet, hvor Videnscenter på Ældreområdet lægger artikler ud og sender fire rækker noter ud: Aktuelle noter, Demensnoter, Forebyggelse og Forskningsnyt. Styrelsen for social service, Socialministeriet, sender både publikationer og nyhedsbreve ud, hvorfra der også hentes orienteringsstof til bladet.

Knud Ramian orienterede om *Mærkningsprojektet*, som tidligere lå i Boligrådgivning for Ældre, hvor FUAM har været med som fødselshjæl-

per gennem samarbejde med Arkitektskolen og udstillingen: "Kan du rocke i din bolig" i 1993.

Boligrådgivningen oprettedes i et samarbejde mellem økonomiske partnere, boligselskaber, arkitekter og Århus Kommune som forsøgsprojekt fra 1997–2000 og blev efter evaluering reorganiseret. FUAM er nu ude af "Boligrådgivning for Seniorer", som fungerer her i Århus som en selvstændig forening med adresse på Dalgas Avenue 35. Hjemmeside: www.bolig-seniorer.dk.

Rådkvinden for Sundhed og Omsorg er formand for bestyrelsen. Det Mærkningsprojekt af boliger, som Knud Ramian sad i, hvor der blev skaffet midler til mærkning af boliger med oplysninger om en boligs handicapvenlighed, ligger nu i en database under Landsbyggefonden på www.handicapholig.dk. Der er en liste over 100.000 handicapvenlige boliger.

Det er dog også meget interessant for FUAM, at Statens Byggeforsknings Institut (SBI) også tilbyder boligforeninger, at de kan benytte www.seniorbolig.info. Kravene til seniornethed er ikke så svære at opfylde som handicapegnet. Her ligger også materiale, så man kan se kravene for seniornethed (målene for dørbredde, badeværelsesstørrelse, højde for dørtrin m.v. Man kan måle sin bolig). En del boliger kan formentlig opfylde kravene eller ved mindre ændringer bringes til at opfylde kravene.

Desværre rummer mærkningsordningen ikke disse oplysninger og det kræver sagkundskab at vurdere, hvordan boligen kan ændres. Alt i alt går

det i et større perspektiv godt med at få kravene om senioregnethed ud til boligforeninger, arkitekter m.m. Der bliver i de kommende år brug for mange seniorboliger.

Vi vil arbejde for, at brugen af mærkning øges også for at det bliver klart, hvilke krav der kan opfyldes ved mindre ændringer.

3. Forelæggelse af det reviderede regnskab for 2006

Søren-Peter Pedersen gennemgik det reviderede regnskab, som blev uddelt sammen med budget 2007. Måske på grund af manglende udsendelse af elektroniske regninger til det offentlige i 2006, er betalende medlemmer/abonnenter gået ned; det er nu kommet i orden fra 2007

4. Fastlæggelse af kontingent for 2008

samt godkendelse af budget for 2007
Kontingentet er fortsat uændret 125. kr.. Det forelagte budget er godkendt.

5. Valg af medlemmer til bestyrelsen

Tove Holm, genvalgt
Søren-Peter Pedersen, genvalgt
Traute Larsen, genvalgt

6. Valg af suppleanter til bestyrelsen

Birthe Grønhøj, genvalgt
Børge Helmer, genvalgt

7. Valg af to interne revisorer

Jens-Erik Jørgensen, genvalgt
Henning Gøtzsche, genvalgt

8. Indkomne forslag: ingen

9. Eventuelt

Her kom forslag til kommende møder. Frivillighed fylder resten af forårets møder ud

Efterårets tema: Efterladenskaber. Hvilke tanker gør vi os om, hvad vi efterlader eller ikke?

Tema Gamle Mænd blev foreslået:
Synsvinkler: Ensomme mænd, hvorfor hjælper forebyggende hjemmebesøg kvinder og ikke mænd til længere liv? Hvorfor deltager så få gamle mænd i aktiviteter? Hvilke aktiviteter skal der til, for at de kommer?

Emnet: Er vi konfliktsky

For at få flere abonnenter blev det foreslået at udsende et særnummer af bladet gerne uden foreningsstoffet.

Efter mødet orienterede sekretæren om forskellige indbydelser til samarbejde fra Fribørsen m.fl.

Foredrag om Tandsundhed udgik.

Generalforsamlingens dirigent, Kirsten Esper-Andersen

Knud Ramian fortæller om mærkning af ældreboliger

Regnskab

for perioden 1.1.2006 til 31.12.2006

	Regnskab 2006	Budget 2006	Budget 2007
Indtægter			
Medlemskontingent (44)	5.425	7.625	5.425
Portostøtte	801	801	534
Bankenter	372	250	350
Total	6.598	8.676	6.309
Udgifter			
Trykning af bladet	3.774	4.000	3.800
Porto og gebyrer	2.477	2.000	2.500
Telefongodtgørelse	600	600	600
Kontorartikler	198	400	300
Vingaver	494	500	200
Hjemmeside	195	250	200
Pjece "10 skarpe"	50	0	0
Total	7.788	7.750	7.600
Årets resultat	-1.190	926	-1.291
Balance			
Aktiver:			
Bankindestående 31.12.06			24.781
Giroindestående 31.12.06			6.580
Skyldigt beløb			-753
Kassebeholdning			0
Total			30.608
Passiver			
Aktiver 31.12.05			31.798
Årets resultat			-1.190
Total			30.608

Revisorerne har gennemgået kassebog og bilag og fundet, at regnskabet er korrekt udført og i god overensstemmelse med foreningens formål og generalforsamlingens beslutninger.

Kommende møder

Tema i foråret: frivilligt arbejde

Onsdag den 14. marts 2007

Frivillighed: Vi pejler os ind på frivillighed

Oplæg ved Tove Holm

Onsdag den 11. april 2007

Hvorfor er vi her, og hvad kan vi bruges til?

Om foreningsbutikken i Folkeoplysningens hus

*Tina Gerling Thomsen,
projektleder for foreningsbutikken*

Onsdag den 9. maj 2007

Frivilligt arbejde set fra mange sider

Sommerferie til Onsdag den 12. september 2007

Tema i efteråret:

Efterladenskaber! Hvad er det?

Hvilke tanker gør vi os om, hvad vi efterlader os?

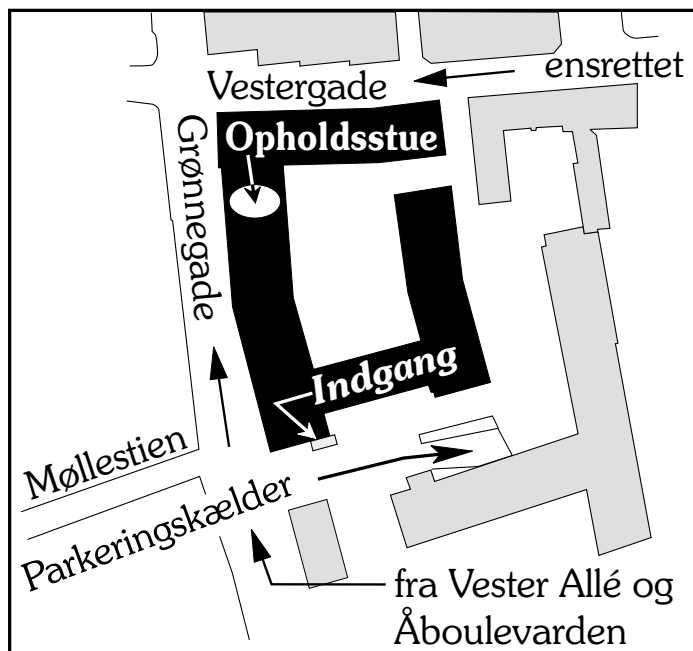
Sted: Dagligstuen

i Lokalcenter Møllestien

Grønnegade 10, Århus C

Tid:kl. 16.30 - 18.00

Foreningen til Udvikling af Alderdommens Muligheder
ISSN: 1902-2670

Her finder du FUAM

Sekretariatet:

Tove Holm
Åkrogs Strandvej 43
8240 Risskov
Telefon 8617 9065
E-mail: toveholm@webspeed.dk

Foreningens gironummer er:
572-6646

Ved bankoverførsel anvendes
konto-nr. 1551 0005726646